

Ofiara. W ślad za Götzmann'em (Das eucharistische Opfer nach der Lehre der älteren Scholastik. Herder 1901, str. 105 in 8°) podąża dziś jezuita valkenburskiego kolegium O. Kramp (Die Opferanschauungen der römischen Messliturgie Pustet 1920, str. 120, mała 8°) oraz w artykule „Scripta nuper edita de sacrificio missae“ Gregorianum 1921, 3, 416/443). Teza ich da się krótko ująć w następujące słowa: przedtrydency teolodzy nie upatrują bynajmniej destrukcji za element istotny ofiary. To też w ofierze Mszy nie upatrują, ani nie starają się doszukać żadnego wyniszczenia, ani śmierci mistycznej. Wedle nich definicja ofiary brzmi: sacrificium = oblatio rei externa, quae mutatione physica simul et consecrativa Deo exhibetur, in signum oblationis et consecrationis ipsius hominis offerentis. (Greg. p. 431). Istotą więc ofiary jest wprawdzie realna przemiana daru Bogu składanego, lecz przemiana ta jest uświęceniem tegoż (consecrativa), jest podniesieniem go do wyższego

bytu, jest udzieleniem mu doskonalszej formy istnienia. Powołuje się Kramp na ofiary Starego Zakonu, gdzie ogień oczyszczał ofiarę i zamieniając ją w obłok lotnego dymu unoszącego się ku niebu, czynił ją „miłą Bogu ofiarną wonią“ (Gen 8²¹, Lev 1⁹, Ef. 5², cf. 2, Cor 2¹⁵). (Kramp. Opferan. 32/33).

Niewątpliwie tak pojmowała znaczenie całopalenia scholastyka (Götzmann) wraz z św. Tomaszem (Kramp 32), czy jednak był to również pogląd Starego Zakonu, trudno odpowiedzieć. W każdym bądź razie z dogmatycznego punktu widzenia mają obaj argument tradycji za sobą tam, gdzie idzie o zastosowanie tego pojęcia ofiarnej przemiany do mszy — to też Kramp nazywa „teorię“ scholastyki o istocie ofiary mszy „teorią uświęcenia“ (Konsekrationstheorie). Wedle niej przeistoczenie uświęca nasze dary, uobecniając pod ich postacią Słowo Wcielone, jedynie godny dar Bożego Majestatu przez Kościół Mu składany. Tę konkluzję opiera Kramp na tekście Mszy, wykazując, że liturgia nic nie wie o jakiejś destrukcji i mistycznej śmierci, mówi natomiast wciąż o naszym darze i błaga Boga o jego pobłogosławienie, pragnąc, by był godnym należnego Bogu hołdu.

Stosunek ofiary mszy do ofiary krzyżowej porusza Kramp w swym artykule w *Gregorianum* i tam stwierdza, że dla jedności obu wystarcza, by tu i tam był ten sam termin obłacji (konsekrowana hostja i Zbawca na drzewie krzyża) i ten sam kapłan, gdyż sługa ołtarza występuje nie tylko w imieniu Kościoła (od offertorium do Pater wyłącznie), lecz również w imieniu Chrystusa (konsekracja).

Całość wywodów przekonywująca; zresztą Kramp nie jest odosobniczy. Podobnie wyraża się w tymże zeszycie *Gregorianum* O. Schepens (p. 451/454) o pojęciu ofiary u Tomasza i Suarez'a w krytyce książki Lamiroy „De essentia Missae sacrificii“. Identyczne poglądy, choć bez ostatecznej konkluzji zawierają artykuły Lepin'a „L'essence du sacrifice de la messe et celle du sacrifice en général“ (*Revue pratique d'apologétique* 1921, n. 368, 469/475, n. 369, 513/522) gdzie L. analizuje szczegółowo odnośne teksty sumy.

Tak więc można żywić usprawiedliwioną nadzieję, że na miejscu 9 różnych teorii o istocie ofiary Mszy (Bartmann *Dogmatik II*³, 371) będzie wkrótce widnieć jedna tylko powszechnie przyjęta.

X. Adam Bogdanowicz.